

Ár 2012, föstudaginn 12. október er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 59/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 2. apríl 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 30. mars 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. apríl 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 26. apríl 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 2. maí 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 31. ágúst, 7. september og 5. og 12. október 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 28. nóvember 2007 var veðskuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.900.000 gefið út af A og B, til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF samkvæmt umræddu veðskuldabréfi. Fasteignin C, var sett að veði á 3. veðrétti til tryggingar skuldinni. Þá tókust sóknaraðili og D, á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu. Sóknaraðili staðfesti að hafa kynnt sér efni skuldabréfsins og að hún gerði sér grein fyrir í hverju ábyrgð hennar væri fólgin og taldi hana samrýmast greiðslugetu hennar. Jafnframt að hún hefði kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit sem ber með sér að hafa verið breytt þann 8. nóvember 2007. Þar kom fram að hreinar tekjur lántakenda væru kr. 377.000 fyrir og eftir lánveitingu, greiðslubyrði lána væri kr. 63.700 fyrir lánveitingu og kr. 164.000 eftir lánveitingu. Annar fastur kostnaður var kr. 62.800 fyrir og eftir lánveitingu og framfærslukostnaður kr. 140.000 bæði fyrir og eftir lánveitingu. Afgangur fyrir lánveitingu var kr. 110.500 fyrir lánveitingu og kr. 10.200 eftir

lánveitingu. Breyting á mánuði var kr. -100.300 og breyting á ári kr. -1.203.600. Tekið var fram að heildartekjur heimilisins árið 2006 hefðu verið kr. 2.041.972.

Þann 2. mars 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila þar sem óskað var eftir að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Þann 28. mars 2012 kvað varnaraðili ábyrgðina gilda.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 30. mars 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Í reitnum kröfur á kvörtunareyðublaði sóknaraðila til nefndarinnar kemur eftirfarandi fram: „*Ábyrgð vegna skuldabréfs nr. X*“.

Vísar sóknaraðili til þess að niðurstaða greiðslumats hafi ekki verið kynnt ábyrgðarmönnum og að greiðslumat hafi ekki verið samþykkt af greiðanda. Bendir sóknaraðili á að ekki hafi verið farið eftir 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Vísar varnaraðili til þess að í málinu liggi fyrir að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins.

Varnaraðili telur að hann hafi í öllum meginatriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og að meintir annmarkar sem nefndir séu í kvörtuninni leiði ekki til ógildingar framangreindrar sjálfskuldarábyrgðar. Vísar varnaraðili til niðurstöðu héraðsdóms í máli nr. E-2375/2011, máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili telur rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á veðskuldabréfi nr. X, útgefnu af A og B til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er

þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit sem ber með sér að hafa verið breytt þann 8. nóvember 2007. Þar kom fram að greiðslubyrði lána fyrir lánveitingu væri kr. 63.700 en væri kr. 164.000 eftir lánveitingu. Greiðslubyrði lána hækkaði því um kr. 100.300. Umrætt skuldabréf var að fjárhæð kr. 1.900.000, veitt til fimmtán ára með 180 gjalddögum. Í ljósi þess verður ekki talið að greiðslubyrði vegna umrædds láns hafi verið kr. 100.300 á mánuði. Ekki verður því séð að umrætt greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna umþrættar lánveitingar. Ekki liggja önnur gögn því til staðfestingar að greiðslumat hafi farið fram vegna lánveitingarinnar. Verður því að miða við að greiðslumat hafi ekki farið fram. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu A og B, útgefenda skuldabréfs nr. X. Verður varnaraðili að bera hallann af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hver niðurstaða þess hefði orðið og hvort sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir A og B, eftir að hafa kynnt sér matið.

Í ljósi framangreinds verður fallist á með sóknaraðila að rétt sé að ógilda sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A og B til FF er ógild.

Reykjavík, 12. október 2012.

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Sératkvæði:

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit sem ber með sér að hafa verið breytt þann 8. nóvember 2007. Þar kom fram að afgangur á mánuði fyrir lánveitingu væri kr. 110.500 en eftir lánveitingu væri hann kr. 10.200. Enginn skrifar undir umrætt fjárhagsyfirlit. Ljóst er að varnaraðili framkvæmdi greiðslumat í umrætt sinn og uppfyllti þannig skilyrði 3. gr. samkomulagsins að þessu leyti, en sóknaraðili hefur

ekki haldið því fram að greiðslumatið sé unnið af öðru tilefni en viðkomandi lánveitingu.

Í 4. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns áður en til skuldaábyrgðar er stofnað. Í ákvæðinu er í fyrsta lagi kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar og með undirritun lánsútsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna skal ábyrgðarmaður staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Í dómi héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011 lá fyrir að greiðslumat hafði verið framkvæmt og kynnt greiðanda. Það hafði hins vegar ekki verið kynnt ábyrgðarmanni sem hafði þó kynnt sér efni upplýsingabæklings um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila. Byggt var á því sjónarmiði í umræddum dómi héraðsdóms að ábyrgðarmaður hefði getað kynnt sér greiðslumatið hefði hann viljað gera það og talið það ákvörðunarástæðu fyrir því að lána veð í íbúðinni. Hann hafi skrifað undir skuldabréfið þar sem sérstaklega var tilgreint að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um persónuábyrgðir og veðtryggingu þriðja aðila. Ábyrgðarmaður hafi tekið þá ákvörðun að lána veð í íbúð sinni. Í slíku felist skuldbinding sem honum beri að standa við.

Í máli þessu liggur fyrir að niðurstaða greiðslumats var jákvæð og er einsýnt að greiðslugeta skuldans var langt umfram þá greiðslubyrði sem í raun var af viðkomandi láni. Skiptir þá ekki máli þótt verulega hærri greiðslubyrði af nýju láni hafi verið lögð til grundvallar greiðslumati en efni stóðu til, en þannig var í raun farið miklu varlegar við matið en efni stóðu til. Sóknaraðili gat óskað eftir að fá að kynna sér greiðslumatið hefði hann viljað það og talið það ákvörðunarástæðu fyrir því að gangast í sjálfskuldarábyrgð til tryggingar skuldabréfinu. Þá staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér upplýsingabækling um ábyrgðir og efni gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Sóknaraðili tók þá ákvörðun að gangast í sjálfskuldarábyrgð en í slíku felst skuldbinding sem henni ber að standa við, sbr. dómur héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011. Þessi niðurstaða er í andstöðu við eldri fordæmi nefndarinnar, en hún hlýtur að fylgja fordæmum dómstólanna. Ella myndu aðila ekki hlíta úrskurðum hennar.

Er í ljósi framangreinds ekki unnt að fallast á það með sóknaraðila að ógilda beri umrædda sjálfskuldarábyrgð, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggerna.

Reykjavík, 12. október 2012.

Haukur Guðmundsson

Oddur Ólason